

ONDERWIJS

STUDIEBEGELEIDING ALS ONDERDEEL VAN EEN INDIVIDUEEL STUDIESYSTEEM: DE TUTOR

A. OELOF-KOOY
A. C. M. VAN DE POEL
E. H. VERMEER

*Uit de Subfaculteit der Tandheelkunde
van de rijksuniversiteit te Groningen.*

Trefwoorden: Studiebegeleiding – Tutor

1. Inleiding

Aan de Subfaculteit der Tandheelkunde van de rijksuniversiteit te Groningen wordt het onderwijs aangeboden in de vorm van een Individueel Studie Systeem (I.S.S.).^{1 2}

De student kan in dit systeem volkomen zelfstandig werken. Hij moet zijn werkzaamheden plannen, zijn studie zelf organiseren, keuzes maken en de verantwoordelijkheid voor het eigen functioneren dragen.

Een onderwijsopzet waarbij de verantwoordelijkheid van de studievoortgang geheel bij de student zelf ligt, vereist een uitgebalanceerd begeleidingssysteem. De studiebegeleiding zoals die functioneert binnen de Subfaculteit te Groningen omvat de volgende elementen: de introductie, de mentor, de studie-adviseur, de vakdocent, het blok studievaardigheden en de tutor. Dit artikel is gewijd aan deze laatste begeleidingsvorm. De tutor als studiebegeleider is onlosmakelijk verbonden met het Angelsaksische universitaire onderwijs. Een goed Nederlands equivalent voor het woord tutor bestaat niet, vandaar dat het hier onvertaald wordt gebruikt. Alvorens nader in te gaan op het tutorsysteem als vorm van studiebegeleiding zullen eerst de overige elementen die zojuist genoemd zijn kort worden omschreven.

1.1. De introductie

In de eerste week van het studiejaar volgen de nieuwe eerstejaars samen een introductieprogramma. In deze week wordt de student zo overzichtelijk en gestructureerd mogelijk, in de vorm van voordrachten, informatie op schrift, praktische oefeningen en rondleidingen wegwijs gemaakt in de inhoud en organisatie van de studie tandheelkunde.³

1.2. De mentor

Een mentor is een ouderejaarsstudent die met een kleine groep studenten optrekt. Zijn functie is het verschaffen van informele informatie aan de eerstejaarsstudenten. Hij functioneert voornamelijk tijdens de introductieweek en daarna naar behoefte tot ongeveer de kerstvakantie.

1.3. De studie-adviseur

Als blijkt dat de student gecompliceerde problemen heeft, kan hij zich wenden tot de studie-adviseur. In de praktijk zal het gaan om problemen, die te maken hebben met rijksstudietoelagen, uitstel van militaire dienst, stagnatie van de studie, en dergelijke.

De studie-adviseur kan de student advies geven en hem verwijzen naar de juiste instanties.

1.4. De vakdocent

Als de student problemen heeft met de inhoudelijke kant van bepaalde docent-onafhankelijke blokken, kan hij bij de vakdocent terecht. Bij de theorie-onderdelen gebeurt dit op verwijzing en tijdens de practica zijn er assistenten beschikbaar, die studenten feedback geven betreffende hun psychomotorische vaardigheden. Daarnaast vindt er bij docent-onafhankelijk onderwijs studentbegeleiding plaats. Dit betreft meestal blokken met vormingsdoelen, waarin de docent intensieve feedback aan de student kan geven in de vorm van bespreking van simulatiepatiënten of gesprekst raining.

1.5. Blok studievaardigheden

In het begin van het eerste studiejaar dient de student een blok studievaardigheden te behalen. Daarin komen onderwerpen aan de orde die de student speciaal nodig heeft voor de studie Tandheelkunde in Groningen, zoals plannen van de studie, bestuderen van literatuur en het afleggen van toetsen.

2. De tutor

Een tutor is een docent van de Subfaculteit, die een groep van 10 tot 12 studenten krijgt toegewezen, die hij gedurende de gehele studie begeleidt. De student kan van hem hulp, advies en informatie krijgen, betreffende studie-aanpak, studieplanning, regelingen en problemen die samenhangen met de studie Tandheelkunde. De tutor is een vertrouwenspersoon en kan de studenten alleen een spiegel voorhouden, maar niet daadwerkelijk ingrijpen in de studie. Zijn verantwoordelijkheid is het

Samenvatting:

Aan de Subfaculteit der Tandheelkunde te Groningen wordt het onderwijs aangeboden in de vorm van een Individueel Studie Systeem (I.S.S.). In een dergelijk onderwijssysteem is de student volledig verantwoordelijk voor zijn eigen functioneren. Dit vereist een uitgebalanceerde studiebegeleiding. Een element hiervan, het tutorsysteem, wordt in dit artikel besproken.

De tutor is een vertrouwensman voor de student. Hij heeft de taak problemen van de student te signaleren, hem een spiegel voor te houden en hem op eigen initiatief of op vraag van de student, hulp, advies en informatie te geven betreffende de studie tandheelkunde.

De werkzaamheden van een tutor zijn:

- begeleiding van de studieplanning;
- volgen van de studieresultaten;
- evalueren van de studieresultaten;
- verwijzen naar vakdocenten;
- signaleren van problemen in het onderwijsprogramma en het doorgeven daarvan aan degenen die de onderwijsprogramma's ontwikkelen.

Besproken wordt hoe de contacten tussen tutor en student verlopen en hoe de tutores worden opgeleid voor hun functie.

Uit de evaluaties blijkt dat het tutorsysteem als nuttig wordt ervaren en dat het aan zijn doelstellingen voldoet.

signaleren van problemen, niet het zelf oplossen ervan. Hij kan de student helpen zoeken naar oplossingen en de wegen daartoe aangeven. Centraal staat echter de verantwoordelijkheid van de student voor zijn eigen functioneren.

3. De werkzaamheden van een tutor

3.1. Het begeleiden van de studieplanning

Hoewel de student tijdens de introductieweek uitgebreid wordt geïnformeerd over de filosofie van het onderwijssysteem, de inhoud van het onderwijs en de organisatie ervan, is het moeilijk voor hem om binnen een week het geheel te overzien. Toch moet hij meteen na de introductieweek 'daadwerkelijk' met de studie beginnen.

Een tutor heeft tot taak de student, voor zover nodig, aanvullende informatie te geven, wegwijs te maken in het onderwijssysteem, de mogelijkheden van de verplichte studieplanning te bespreken. Verder begeleidt hij de student bij het maken

van een opzet voor de studieplanning, met name in de beginfase van de studie. Het maken van een planning is in het I.S.S. een noodzaak. Practicumtijden zijn niet onbeperkt, voor sommige onderdelen van de studie moet worden ingetekend en sommige toetsen worden helaas slechts enkele malen per jaar afgenomen. (De meeste praktische en theoretische blokken mogen onbeperkt worden getoetst.) De wet Tweefasenstructuur Wetenschappelijk Onderwijs kent bovendien een maximale inschrijvingsduur. Maakt een student geen planning, dan loopt hij onherroepelijk vast.

3.2. Het volgen van de studieresultaten

Iedere tutor krijgt maandelijks een overzicht van de studievoortgang van 'zijn' studenten. Dit overzicht, dat door de computer wordt geproduceerd, vermeldt welke blokken de studenten van zijn groep op welke data hebben gehaald. Door middel van een histogram krijgt de tutor informatie over de door de studenten op dat moment gerealiseerde studielast (zie afb. 1). In het histogram is een referentielijn getrokken, die aangeeft hoe groot de gerealiseerde studiebelasting zou moeten zijn indien de student bij regelmatige studie de propedeuse in één jaar wil behalen.

Verder ontvangt de tutor een overzicht van alle blokken, met daarbij het aantal studenten, dat op dat moment de betreffende blokken heeft gehaald. Hij komt zodoende te weten hoever 'zijn' studenten ten opzichte van de totale groep zijn gevorderd en kan de studieresultaten van 'zijn' studenten volgen. Ook de studenten krijgen deze informatie, zodat ze hun eigen positie, voor wat betreft de studievoortgang, kunnen bepalen.

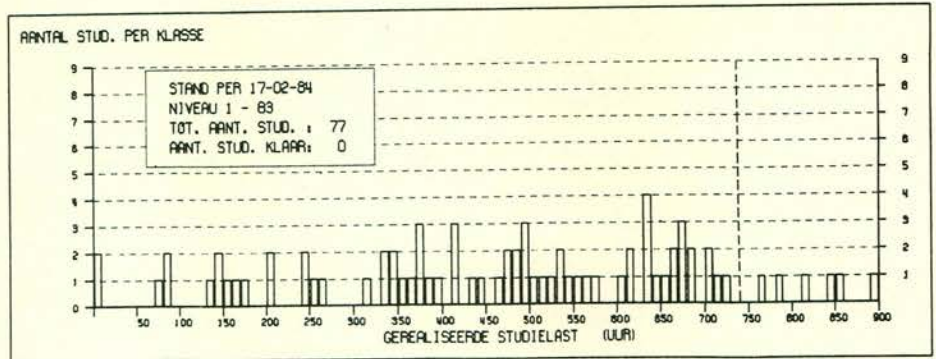
Dankzij de geautomatiseerde administratie kunnen de gegevens op ieder gewenst moment worden opgevraagd.⁴

3.3. Het evalueren van de studievoortgang

De taak van de tutor bestaat niet alleen uit het volgen van de studievoortgang, maar ook uit het evalueren ervan. Daarbij vergelijkt hij de planning van de student met de gemaakte vorderingen. Ook de student zelf kent zijn positie ten opzichte van de referentielijn en ten opzichte van de planning.

Als er sprake is van een grote achterstand op de planning en de student zelf niet het initiatief heeft genomen voor een gesprek, zal de tutor dit arrangeren. In dit gesprek wordt geprobeerd de oorzaak van de studieovertraging te achterhalen en een oplossing voor dit probleem te vinden.

In veel gevallen zal de planning moeten worden aangepast. In geval van overmacht, langdurige ziekte of andere per-

Afb. 1. Histogram van de door de studenten gerealiseerde studielast in uren. De verticale streepjeslijn geeft het gewenste aantal gerealiseerde studie-uren aan.

soonlijke omstandigheden, kan de tutor de student wijzen op de mogelijkheden tot verlenging van inschrijvingsduur. Verder zal hij de student begeleiden bij het opzetten van een nieuwe planning.

Ook als alles wel volgens plan loopt, wordt er naar gestreefd de tutor en de student nog contact met elkaar te laten onderhouden. Het is voor de student altijd prettig nog eens bevestigd te krijgen dat alles goed gaat. Bovendien kan in die gevallen worden gezien of bijstelling van de planning gewenst is. Misschien kan de studie veel vlotter en gemakkelijker dan de student aanvankelijk dacht.

De oorzaak van een niet-optimale studie-aanpak is niet altijd even duidelijk. Dit kan bijvoorbeeld liggen aan onvoldoende motivatie voor de studie, aanpassingsmoeilijkheden aan de geheel nieuwe woon- en leefsituatie, problemen met het totaal nieuwe onderwijssysteem, het aanvankelijk onverschillig hebben van het niveau of het onvoldoende beschikken over vaardigheden, nodig om effectief te kunnen studeren.

De tutor zal de student hulp verlenen bij het evalueren van de studie-aanpak, door hem in de eerste plaats te helpen het probleem te verhelderen. Het feit dat er een probleem is, zal voor de student en de tutor duidelijk zijn. Hoe groot het probleem is, kan door beiden verschillend worden getaxeerd. Daarom is het van belang, de oorzaak van het probleem te achterhalen en de consequenties onder ogen te zien.

De taak van de tutor is de student als het ware een spiegel voor te houden, hem te laten zien hoe hij functioneert. De student moet uiteindelijk in staat zijn zelf de oorzaken te achterhalen. Pas als het probleem duidelijk is, kan naar oplossingen worden gezocht. Belangrijk is de student zelf oplossingen aan te laten geven. Het gaat erom wat de student zelf wil.

De tutor functioneert als een gesprekspartner. De verantwoordelijkheid van de tutor is het signaleren van de problemen en niet het oplossen. Wel mag hij behulpzaam zijn

bij het zoeken naar oplossingen. De student draagt zelf de verantwoording voor de gekozen oplossing.

3.4. Het voeren van een analyserend gesprek bij een tutorverwijzing

Als een student twee- of driemaal voor een blok zakt, krijgt hij een formulier voor een tutorverwijzing, waarmee hij naar de tutor gaat. In een gesprek proberen tutor en student er achter te komen, waarop de problemen met dit blok zijn terug te voeren. Ligt het aan de wijze van bestuderen van de stof en het voorbereiden van de toets, aan de wijze van afleggen van de toets of heeft hij te kampen met inhoudelijke problemen?

Na een tutorverwijzing bestaan de volgende mogelijkheden: 1. de student gaat verder met een nieuwe toetsingsronde; 2. de student wordt voor inhoudelijke problemen verwezen naar een vakdocent (het voor dat blok verantwoordelijke staflid). Deze kan beslissen of de student opnieuw moet toetsen, of dat hij vrijstelling krijgt (bijvoorbeeld na een mondelinge toetsing, als daartoe aanleiding bestaat).

De tutor is de centrale persoon bij de tutorverwijzing. Hij voert met de student een analyserend gesprek, geeft commentaar op een eventueel minder optimale studie-aanpak en zorgt ervoor dat een student voor vakinhoudelijke informatie bij de betrokken docent terecht kan. Ten aanzien van dit laatste vervult hij een selectieve functie. Alleen studenten met echt vakinhoudelijke problemen komen bij de betrokken docent terecht. De student met een tutorverwijzing is verplicht dit gesprek te voeren, de tutor kan echter behalve een docentverwijzing de student ook hier niet voorschrijven wat te doen.

3.5. Het signaleren van problemen in het onderwijsprogramma

De tutor is de eerst aangewezen persoon voor de student als deze zijn klachten omtrent de onderwijsstructuur kwijt wil. De

bezwaren kunnen een bepaald blok, een bepaalde toets of organisatorische zaken betreffen. De tutor kan de klachten vooral als ze door meer studenten worden vertolkt doorgeven aan degenen die het onderwijs of beleid hebben ontwikkeld. De tutor zorgt er zodoende voor dat ook zij feedback krijgen over hun werkzaamheden.

4. Hoe verlopen de contacten tussen tutor en student?

Tijdens de introductieweek maken de studenten kennis met hun tutor. Dit geschiedt in een informele groepsbijeenkomst van ongeveer twee uur. De tutor en de studenten praten met elkaar, zodat ze elkaar een beetje leren kennen en de tutor kan eventueel nog aanvullende informatie geven over het studieprogramma, het onderwijssysteem en het doel van het tutorsysteem. Daarnaast geeft hij uitleg over de organisatie. Eventueel zetten tutor en studenten de kennismaking voort tijdens een etentje of bij een borrel.

Bij de kennismaking maakt de tutor met iedere student een afzonderlijke afspraak om diens planning te bespreken. Iedere nieuwe eerstejaars is verplicht een planning te maken. Een enkele keer bestaat er behoefte om met de gehele groep oefeningen te doen om meer wegwijs te worden in het onderwijssysteem. Aan deze behoefte komt de tutor dan tegemoet. Het gesprek met de student over de planning geschiedt echter individueel.

Soms komen tijdens dat gesprek dingen naar voren die de student niet had overzien en waar hij nog over na wil denken. Sommige studenten hebben ook meer begeleiding nodig bij het maken van hun planning. Er zullen dan meer gesprekken plaatsvinden. Hoewel het initiatief voor een gesprek, zowel bij de tutor als bij de student kan liggen, gaat het initiatief voor het eerste gesprek van de tutor uit. Naarmate de student de tutor beter leert kennen, zal hij, als hij dit nodig acht, eerder zelf contact zoeken. Zijn de planningsgesprekken achter de rug en is de student met zijn studie bezig, dan is de belangrijkste taak van de tutor het geven van feedback op het functioneren van de student. Het initiatief voor het maken van een afspraak kan weer zowel van de student als van de tutor uitgaan. Een tutor kan, als hij daar aanleiding toe ziet, de student oproepen voor een gesprek. Geeft de student echter geen gehoor aan de uitnodiging, dan is dat de verantwoordelijkheid van de student. De tutor kan daarop nog één- of tweemaal een poging wagen, maar de student is niet verplicht om te komen. Als hij niet wil, vinden de gesprekken niet plaats. Het streven is de student gedurende zijn studietijd de zelfde docent als tutor te laten houden.

5. De opleiding tot tutor

Iedere docent is verplicht om een tutortraining te volgen, voordat hij als zodanig gaat functioneren. Hij dient zich volledig op de hoogte te stellen van de structuur en de inhoud van het onderwijs, zoals dat de studenten wordt aangeboden.

Een deel van de training betreft dan ook deze aspecten. Tijdens de training komen de onderwijskundige uitgangspunten van het curriculum aan bod. Vanuit deze uitgangspunten wordt besproken hoe men in de praktijk als tutor moet functioneren.

Hoewel men het meestal eens is met het uitgangspunt, dat de student verantwoordelijk is voor zijn eigen functioneren, blijkt het vaak moeilijk geen beslissingen voor de student te nemen; hem onbewust toch in een richting te sturen die de tutor beter voor hem acht. Kortom de neiging bestaat om de verantwoording voor de studie van 'zijn' studenten op zich te nemen. Over deze onderwerpen wordt gediscussieerd en verschillende situaties worden in rollenspelen geoefend. In die rollenspellen worden ook de verschillende gespreksvaardigheden, waarover de tutor moet beschikken, geoefend.

De training wordt gegeven door een onderwijskundige. De onderwijscoördinator en de studie-adviseur worden uitgenodigd om nog aanvullende gegevens te verstrekken, leden van het Centrum voor Studitherapie verstekken informatie over de benodigde studievaardigheden en een psycholoog geeft gespreksstraining. Als de training is afgelopen en men in functie is, vindt er onder leiding van de studie-adviseur regelmatig onderling overleg plaats. Er worden dan ervaringen uitgewisseld en eventuele klachten van studenten worden gebundeld, opdat de studie-adviseur deze klachten kan doorgeven aan de betreffende docenten of aan degenen die betrokken zijn bij de beleidsvorming.

6. Evaluatie

Door middel van verschillende enquêtes onder tutoren en studenten is het tutorsysteem geëvalueerd. Daaruit bleek dat meer dan 75% van de eerstejaars deze vorm van studiebegeleiding een nuttige zaak vindt, voor de tweedejaars is dat ruim de helft. Hoewel het tutorsysteem voor de meeste studenten een functie heeft, is deze bij de aanvang van de studie het grootst. De meeste eerstejaars hebben één tot vier gesprekken met de tutor. Buiten de geplande gesprekken en de tutorverwijzingen is het aantal gesprekken dat de tutoren met de langzamere studenten voeren ongeveer tweemaal zo hoog als dat met de snelleren. De toegankelijkheid van de tutor wordt over het algemeen goed gevonden. Het merendeel van de studenten is tevreden over de wijze waarop de tutor ingaat op de

problematiek.

Uit de enquêtes blijkt dat het beschreven systeem, door alle betrokkenen als nuttig wordt ervaren.⁵ Dit sluit aan bij de stelling van Rookhuijzen c.s., die een individuele begeleiding bij een individueel studietoetsysteem onmisbaar vinden.⁶ Als vangnet voor problemen blijkt deze vorm van studiebegeleiding te voldoen. Dat er door de studenten in verschillende mate gebruik van wordt gemaakt, ligt in de opzet besloten; het staat iedere student vrij beroep te doen op de begeleidingsmogelijkheid. De één zal er meer behoefte aan hebben, dan de ander, terwijl die behoefte in de loop der tijd kan veranderen.

De invloed van het tutorsysteem op de studieresultaten is niet onderzocht. Deze invloed is moeilijk te isoleren van andere factoren, die de studievoortgang beïnvloeden.

Zoals reeds is geschetst, is de tutor een schakel in de gehele studiebegeleiding ten behoeve van het individuele studietoetsysteem. Het begeleidingsysteem richt zich voornamelijk op het geven van informatie aan de student op het moment dat hij daaraan behoefte heeft en het zo snel mogelijk informeren van de student over zijn functioneren.

Summary:

Title: Course counseling as a part of a personalized studysystem: The tutor.

Keywords: Course counseling — Tutor

The dental school of the University of Groningen offers students their dental education in the form of a Personalized Study System. In such an educational system the student himself is entirely responsible for his way of studying. For this to be successful a comprehensive study advice network is essential. One part of this network, the 'study tutorial', is described in this article. Every tutor has a confidential relationship with his students. He is responsible for making the students' own problems obvious to him by reflecting the students' present functioning in the context of the whole study course. On his own or the students' initiative, the tutor can provide help, advice, or information about the course.

The tasks of a tutor are as follows:

- advising the student how to plan his study strategy;
- keeping up to date with his students' study results;
- evaluating the progression of his students through the course;
- referring students when necessary to the teachers responsible for course content;
- acting as a watchdog for problems arising as a result of the course and informing the responsible teachers about them.

In addition the manner in which the tutor and

students interact, and the training of tutors are commented upon.

The 'study tutorial' is seen as useful by students and the purpose for which it was set up seems to have been accomplished.

Literatuur:

1. Vermeer EH, Wiegman JE. De implementatie van

een Individueel Studie Systeem. Ned Tijdschr Tandheelkd 1981; 88: 195-200.

2. Vermeer EH, Van de Poel ACM. Individuele Studiestystemen. Een innovatie op curriculumniveau. Onderzoek van Onderwijs 1984; 13: 22-5.
3. Vermeer EH. Introductie eerstejaars tandheelkunde. Ned Tijdschr Tandheelkd 1980; 87: 355-8.
4. Van Rijn N. Computerondersteuning bij het individueel studiestysteem aan de Subfaculteit Tandheelkunde te Groningen. Ned Tijdschr Tandheelkd 1982; 89: 266-70.

5. Vermeer EH. Evaluaties eerste en tweede nivo. Bulletin nrs. 31, 38, 43 en 47. Interne publikaties 1981-1984.
6. Van Rookhuijzen RF, Plomp TJ, Pilot A. Individuele studie systemen in het tertiair onderwijs. Een overzicht. Groningen: Wolters-Noordhoff, 1976.

Augustus 1984.

Ant. Deusinglaan 1,
9713 AV Groningen.

FEUILLETON

DE ORTHODONTIE IN DE 18E EEUW

I.S. MARKENS

Trefwoorden: Geschiedenis - Orthodontie

1. Inleiding

Gedurende de Renaissance werd de ontwikkeling van de tandheelkunde, met name van de orthodontie, hoofdzakelijk gekenmerkt door een verbreding in de macro- en micro-anatomische inzichten. Ten aanzien van de praktische grondslagen werd reeds opgemerkt dat deze periode zich karakteriseerde door een zekere stilstand.¹ In de 18e eeuw komt hierin echter een duidelijke kentering doordat onder aanvoering van Pierre Fauchard en John Hunter zowel de wetenschappelijke basis als de praktische toepassing van de orthodontie aanzienlijk aan terrein wonnen.²

2. De orthodontie in Frankrijk

Van 1728 tot 1839 mag Frankrijk als de bakermat van de orthodontie worden beschouwd. Meer dan 200 standaardwerken zagen gedurende deze periode in Frankrijk het licht, onder andere van Geraudly, Bunon, Bourdet, Auzébi, Laforgue, Jourdain, Duval, Baumes, Delabarre, Catalan, Audibrant, Lemaire, Serres, Maury, Talma, Oudet, Cuvier, Rosseau, Blandin, Desirabode, Forget en Lefoulon.

2.1. Pierre Fauchard

De vooruitgang die de tandheelkunde in het begin van de 18e eeuw maakte, wordt het best geschilderd in de geschriften van Fauchard (1678-1761). Verscheen vóór zijn tijd nauwelijks iets op papier, het is vooral zijn verdienste geweest deze traditie doorbroken te hebben door alle tandheelkundige ervaringen – inclusief de technische details – te boekstaven waardoor vele professionele geheimen als het ware onthuld wer-

*Uit de vakgroep Orthodontie
van de rijksuniversiteit te Utrecht.*

den. Zijn tweedelig standaardwerk 'Le Chirurgien Dentiste', geschreven in 1723 en uitgegeven in 1728, beantwoordde zo goed aan zijn doel, dat dit meer dan vijftig jaar als een gezaghebbende bron werd beschouwd. Zijn verhandelingen luiden een beslissend tijdperk in met betrekking tot de vooruitgang van de tandheelkunde en kunnen terecht worden aangemerkt als de eerste tandheelkundige publikaties in Frankrijk in de 18e eeuw.³

In het eerste deel van zijn boek belicht Fauchard onder meer de pyorrhoea alveolaris, de microscopische structuur van het glazuur, het gebruik van opiaten en van verschillende soorten tandpoeders en mondwaters.⁴ Voorts geeft hij een nauwkeurige beschrijving van de pulpa en de wortelkanalen. Zijn gedachten over het ontstaan van cariës zijn interessant, waarbij hij de in die tijd heersende zienswijze, dat dit verschijnsel door 'wormen' zou worden veroorzaakt, geheel van de hand wijst.

In het tweede deel beschrijft hij aspecten van de conserverende en prothetische tandheelkunde. Uitputtend behandelt hij de positie van de patiënt en de werkhouding van de tandarts zowel voor rechts- als linkshandigen evenals de manier waarop tandheelkundige instrumenten moeten worden gehanteerd.

Alhoewel een onregelmatige tandstand door velen vóór hem is beschreven, wordt zelden vermeld met welke apparatuur gebitselementen verplaatst worden. Het is o.a. de verdienste van Fauchard geweest dat hij in 1723 zijn apparatuur nauwkeurig beschreef. Het belangrijkste doel van deze apparatuur was om ideale tandbogen te verkrijgen, waarbij voorts transversaal

Samenvatting:

In dit artikel wordt een historisch overzicht gegeven van de toepassing van de orthodontie in de 18e eeuw. Dankzij de klinische inzichten van Fauchard en Hunter zijn fundamenteen gelegd, die de basis vormen voor een verdere ontwikkeling van dit vakgebied.

geëxpandeerd kon worden. De apparatuur bestond uit een draad en banden, die op ieder element bevestigd werden, beide gemaakt van goud of zilver. De geïntroduceerde banden en bogen wijken in principe niet af van de huidige vaste apparatuur met dien verstande dat de 18e-eeuwse apparatuur nogal primitief en volumineus was en daardoor moeilijk door patiënten werd geaccepteerd.

Zijn hoofdstuk over de onregelmatige tandstand is zo interessant, dat wij de schrijver graag zelf het woord geven:

'Lorsqu'une dent mal située nuit à l'arrangement des autres dents; lorsque d'ailleurs elle se trouve hors de rang; qu'elle blesse la langue, ou les joues; qu'elle choque la vûe par sa difformité et qu'elle ne peut être logée dans le rang des autres dents, il faut nécessairement l'ôter. Si au contraire une dent mal située peut être mise au rang des autres à la faveur de quelque interval, on redressera cette dent en la limant, autant qu'il sera possible. Si toutefois la lime n'est pas suffisante, pour mettre cette dent de niveau avec ses voisines, on pourra y réussir par l'usage des doigts, du fil commun, de la soie, des petites plaques, ou lames faites d'or, ou d'argent, ou d'autre matière convenable, ou enfin par le moyen du pélican, ou des pincettes droites; si l'on ne peut réussir par tous ces moyens, on ne doit pas balancer à ôter la dent, pour en prévenir les suites fâcheuses.'⁴

In de tweede editie van zijn boek 'Le Chirurgien Dentiste' (1746) besteedt Fau-